

допоки не змінить свою поведінку); 4) створення кращого загального профілактичного ефекту шляхом аудиту в безризикових зонах (проводять перевірки платників податків і масово-роз'яснювальну роботу серед них). Результати такої роботи оголошуються у засобах масової інформації, вказуючи на корисний приклад сумлінних платників податків [3].

Таким чином, з аналізу досвіду Швеції можемо зробити висновок, що в цій країні сформована потужна методологічна база моніторингу податкових ризиків. Виявлення ризикових платників, а також аналіз ризиків здійснюють спеціально створені групи експертів на центральному та регіональному рівнях. Водночас шахрайство та помилки, допущені платниками при сплаті податків виявляють шляхом застосування Шведської карти податкового розриву, котра є миттєвим набором поточних знань про податковий розрив.

Список використаних джерел

1. Романенко В. В. Європейський досвід управління ризиками в оподаткуванні / В. В. Романенко // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – № 1(64). – 2014. – С. 253–257.
2. Мельник М. І. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності : монографія / М. І. Мельник, І. В. Лещух. – Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України», 2015. – 330 с.
3. Колісніченко К. В. Світовий досвід адміністрування податкових ризиків та можливості його використання в Україні / К. В. Колісніченко // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» [Електронний ресурс]. – № 7. – 2013. – Режим доступу : – <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2173>

*Подік Іванна Іванівна,
к.е.н, с.н.с., НДІ ФП,
Університет ДФС України,
Ковтунович Наталія Леонідівна,
с.н.с., НДІ ФП, Університет ДФС України*

ТАКСОНОМІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇЇ РОЛЬ В ПРОЦЕСІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ТА МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

В процесі адміністрування податків та митних платежів надзвичайно важлива роль належить якісній та достовірній інформації отриманій від платників податків. І хоча українські суб'єкти господарювання зобов'язані надавати ДФС свою фінансову звітність в електронному вигляді, формат

надання даної не визначено нормативно, що ускладнює в подальшому її обробку та аналіз відповідно

Одним із кроків щодо вирішення цієї проблеми стало підписання очільниками Міністерства фінансів України, Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Меморандуму про взаєморозуміння щодо розробки і запровадження Системи фінансової звітності, який передбачає подання звітності у форматі XBRL [1].

Мовою XBRL фінансові дані подаються з використанням тегів, наприклад, <Запаси>5000</Запаси>, що спрощує їх обробку та інтерпретацію комп'ютерною технікою. Проте постає питання правильного трактування комп'ютером сутності поняття «Запаси», а також множини значень, які воно може приймати. Тому даній категорії присвоюються метадані, які дозволяють ідентифікувати «Запаси» як категорію бухгалтерського обліку, а також описують його взаємодію з іншими поняттями та відповідність регуляторним нормативним актам. Тобто відбувається доповнення синтаксису семантикою, що у XBRL реалізується завдяки таксономії.

Структурно таксономія складається зі схеми, в якій містяться визначення елементів (наприклад, активи, капітал, зобов'язання тощо), включаючи їх назви, ідентифікатори та інші характеристики, та баз взаємозв'язків, де розкриваються зв'язки між елементами таксономії та джерелами інформації.

Схема XBRL з технічного погляду є схемою XML, що адаптована до сучасних ділових вимог та має вигляд xsd-файлу. А економічні поняття (такі як запаси, зобов'язання, витрати тощо), представлені в схемі, називаються елементами й подаються таким чином щоб можна було визначити їх основні характеристики: назву, тип періоду, балансову природу та тип цього показника. Кожному елементу надається власне найменування, а для їх розпізнавання, використовуються простори імен, які виглядають як www-локатори (наприклад, <http://xbrl.iasb.org/int/ua/ifrs/>). Використання URL-лів зумовлено їх унікальністю, а отже можливістю означити елементи виняткові для конкретної схеми. Також замість вживання повної адреси можна призначити їй префікс і використовувати не весь URL ifrs=<http://xbrl.iasb.org/int/ua/ifrs/>, а лише «ifrs» (наприклад, <ifrs:Запаси/>).

Після визначення елементів та їх характеристик, потрібно надати опис зв'язків між елементами, вказуючи на їх розміщення та визначаючи тип зв'язку. Це реалізується за допомогою «баз взаємозв'язків», що за допомогою технологій XML: Xlink та XPointer. Перша з них призначена для створення

гіперзв'язків у документах XML, а друга – для визначення місця розташування певних структурних частин документів.

Варто зазначити, що існують п'ять типів «баз взаємозв'язків», зокрема: міток, посилань, подання, розрахунків і визначень. Бази взаємозв'язків міток і посилань пов'язують елементи із зовнішніми джерелами інформації, а бази взаємозв'язків подання, розрахунків та визначень дають опис зв'язків між елементами [2].

База взаємозв'язків міток визначає роль, яку відіграють елементи таксономії. Також мітки застосовуються для присвоєння елементам значень різними мовами. Зауважимо, що таксономія надає можливість призначати одному й тому ж елементу залежно від контексту його використання різні мітки. Наприклад, застосовуючи різні атрибути елементу «Запаси» можна присвоїти наступні мітки: «Запаси всього», «Запаси на початок періоду» та «Запаси на кінець періоду».

База взаємозв'язків посилань показує взаємозв'язки між елементами та зовнішніми стосовно таксономії регуляторними актами й стандартами [2]. Але варто звернути увагу на те, що взаємозв'язки посилань лише вказують на відповідні пункти та підпункти в базових документах, а не містять повний текст регуляторних актів.

База взаємозв'язків подання зберігає інформацію про взаємозв'язки між елементами для того, щоб представити ієрархічні взаємовідносини серед конкретних фінансових показників [2]. За допомогою типу взаємозв'язку «материнський – дочірній елемент», база взаємозв'язків подання дозволяє візуалізувати звітність у формі структурованих документів, а саме: таблиць, звітів тощо.

База взаємозв'язків розрахунків розроблена з метою покращення якості формування XBRL звітності, адже вона включає формулювання основних норм верифікації, які застосовуються щодо усіх документів-звітів в межах конкретної таксономії. Ієрархічна база взаємозв'язків розрахунків сортує всі елементи фінансового типу таким чином, щоб елементи нижчого рівня давали у сумі з урахуванням можливих операцій віднімання між ними елемент вищого рівня як результат цих операцій [2].

База взаємозв'язків визначень дозволяє встановлювати різні види взаємозалежностей серед елементів таксономії. Зазначена база дозволяє використовувати такі типи взаємозв'язків як: «загальне – окреме», «суть – похідна назва», «вимагає елемента», «однорідні дані – набір даних». Завдяки цьому можна пов'язати два набори даних, визначення яких є еквівалентними, але різними відповідно до формату XML, чи вказати, що елементи мають

однакове значення або є тотожними та взаємозамінними, а також, що при формуванні фінансового звіту один елемент вимагає вводити значення іншого.

Таким чином таксономія фінансової звітності – це технічне відображення формалізованих вимог до ділової звітності, що забезпечують візуалізацію та співставлення фінансових даних. Подібна стандартизація дозволить значно здешевити системи підтримки, моніторингу та аналізу і забезпечить актуальною інформацією широке коло користувачів, що, в свою чергу, спростить процес адміністрування податків та митних платежів.

Додатковою перевагою складання і подання звітності в форматі XBRL є її доступність, адже для того щоб використовувати таксономію МСФЗ не потрібно купувати спеціалізоване програмне забезпечення, адже вона розміщена на офіційному сайті IFRS та знаходиться у вільному доступі.

Список використаних джерел:

1. Меморандум про взаєморозуміння щодо розробки і запровадження Системи фінансової звітності. URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/Memorandum-XBRL_Minfin_NBU_NSSMC_NFP_15122017pdf.pdf
2. Таксономія: основи основ. URL: http://ifrs.ligazakon.ua/magazine_article/FZZ00113
3. IFRS Taxonomy. URL: <http://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-taxonomy/>

*Єфіменко Людмила Леонідівна,
к.ю.н., с.н.с., НДІ ФП,
Університет ДФС України*

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ – ОСНОВНИЙ ВАЖІЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОЇ БЮДЖЕТНОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день адміністрування податків є досить динамічним процесом, який спрямований на реалізацію ефективної бюджетної та податкової політики і включає не тільки процеси організації застосування норм законодавства про податки, а й процедуру виявлення оптимальних методів їх здійснення, націлених на мінімізацію бюджетних витрат при одночасному збільшенні бюджетних доходів. Останнім часом дослідження проблематики податкового адміністрування набувають особливої актуальності, так як саме від його результативності та ефективності залежить стан податкових надходжень до бюджету у тому числі спроможність держави вчасно та у належному обсязі оплачувати створення суспільних благ.